

TER BESLUITVORMING
Aan: MBVOM, MOCW

**Primair en Voortgezet
Onderwijs**

nota

Heropening onderwijs en bibliotheken

Datum
19 april 2020

Referentie

Bijlagen
Uitwerking van de haalbare
scenario's

Kopie voor

Reeds afgestemd met
EenK, MenC, MBO, HO&S, KO,
COM

Aantal pagina's
26

Aanleiding

Op 21 april besluit het MCCb over de heropening van het onderwijs en de bibliotheken. Deze nota adviseert over de scenario's in het licht van de beschikbare informatie.

Advies

- Uitgangspunt van het advies voor het funderend onderwijs is dat, binnen de grenzen die het RIVM en de randvoorwaarden uit aanpalende sectoren, zo veel mogelijk kinderen zo snel mogelijk naar school gaan.
- **PM**
- Advies voor mbo en hbo is dat studenten voor specifieke onderwijsactiviteiten die moeilijk op afstand kunnen worden georganiseerd, naar de instelling mogen komen.
- Advies voor openbare bibliotheken is dat ze weer open mogen voor de primaire functie.
- Advies voor evenementen is om het verbod op festivals, (sport)evenementen en popconcerten van meer dan 100 personen in een open ruimte waar geen of in beperkte mate zitplaatsen zijn te verbieden tot 1 september.

Beslispunten

- Bent u het eens met de gegeven (uitgangspunten voor) adviezen?
- Bent u het eens met de elementen voor de persconferentie (zie paragraaf 8 hieronder)?
- Bent u het eens met het voorgestelde proces voor de komende dagen (zie paragraaf 9 hieronder)?
- PM: loketten bij inspectie en raden?
- Met wie stemmen we deze nota af?
  - VWS, SZW, IenW
  - De sociale partners
  - VNG?

Inhoudsopgave nota

Datum
19 april 2020

1. Inleiding
2. Scenario's
3. Randvoorwaarden I: advies OMT
4. Randvoorwaarden II: aanpalende sectoren (kinderopvang, openbaar vervoer, openbare ruimte)
5. Implicaties randvoorwaarden voor scenario's
6. Weging van de haalbare scenario's
7. Juridische consequenties
8. Communicatie in persconferentie 21 april
9. Vervolgproces

Bijlage: Uitwerking van de haalbare scenario's

1. Inleiding

Datum
19 april 2020

We hanteren de volgende algemene uitgangspunten:

- we volgen één op één de adviezen van het RIVM;
- de stappen die we zetten passen logisch in de bredere aanpak en zijn eenvoudig te volgen;
- we gaan stap voor stap en zijn voorzichtig om te voorkomen dat we snel weer terug moeten schakelen;
- er zijn vastgestelde protocollen die goed kunnen worden vertaald naar de specifieke schoolsituatie;
- de noodopvang voor kinderen van ouders met cruciale beroepen en voor kwetsbare kinderen loopt in alle scenario's door.

Wat zijn de criteria die we hanteren voor het onderwijs?

- **gezondheid:** het is essentieel dat het onderwijs veilig is voor leerlingen, ouders en leraren. Als we een te grote stap nemen en later terug moeten schakelen bestaat kans op onrust. Het risico bestaat dat ouders kinderen thuishouden. Voor de langere termijn zijn we dan verder van huis. Daarnaast heeft het openen van het onderwijs gezondheidsgevolgen voor de rest van de samenleving: het is een toename van het openbare leven, inclusief openbaar vervoer.
- **samenleving/economie:** het onderwijs levert geen directe welvaartswinst op, maar verhoogt deelname en productiviteit van ouders in het arbeidsproces, waardoor het economische leven weer op gang kan komen.
- **onderwijskundig:** onderwijs draagt sterk bij aan het voorkomen van onderwijsachterstanden bij leerlingen, zeker bij kwetsbare kinderen, waardoor we voorkomen dat de kansenongelijkheid toeneemt.
- **praktisch:** het moet praktisch uitvoerbaar zijn. Er moeten voldoende leraren zijn en duidelijke regels voor iedereen.
- **draagvlak bij leraren, leerlingen en ouders:** zonder vertrouwen bij ouders, leerlingen en leraren in een goede en veilige oplossing gaat het niet werken.

2. Scenario's

De volgende scenario's zijn voorgelegd aan het OMT. In deze nota is per sector nog de optie toegevoegd de scholen gesloten te laten.

Voor alle scenario's in het funderend onderwijs geldt dat de datum voor het weer openen van de kinderopvang in elk geval verschoven wordt naar 11 mei. Op dit moment is alleen besloten dat de kinderopvang tot 27 april gesloten is.

Voor Caribisch Nederland geldt dat een besluit pas over drie weken wordt genomen. De scholen daar blijven dus nog in elk geval drie weken dicht.

Voor Europese en internationale scholen geldt het gekozen scenario voor primair of voorgezet onderwijs.

2.1 Primair onderwijs

Het primair onderwijs omvat circa 1,4 miljoen leerlingen. Voor het primair onderwijs zijn vier scenario's uitgewerkt:

Datum
19 april 2020

Scenario 1: vanaf 11 mei gaan alle leerlingen de hele week naar school (1,4 miljoen leerlingen)

Scenario 2: vanaf 11 mei gaan alle leerlingen de helft van de week naar school (1,4 miljoen leerlingen)

Scenario 3: vanaf 11 mei gaan alle leerlingen van groepen 1-4 naar school (685.000 leerlingen)

Scenario 4: de scholen blijven gesloten, afgezien van de noodopvang

Opschaalbaarheid van scenario's

- Bij een keuze voor scenario 2, 3 of 4 voor het primair onderwijs, moet er worden nagedacht of en zo ja hoe deze scenario's kunnen worden opgeschaald in de periode tot aan de zomervakantie. In deze gevallen vergt opschalen een nieuw besluit. Voor scenario 1 is opschalen niet nodig omdat alle kinderen al 100% van de tijd naar school gaan. Wel is het denkbaar om nu te besluiten dat scenario 1 vanaf eind mei gehanteerd wordt, en scholen in de weken daarvoor via scenario 2 of 3 een inwerkperiode nemen.
- Voor scenario 2 is geleidelijk opschalen lastig. Dat zou namelijk betekenen dat 100% van de leerlingen in plaats van 50% van de tijd na opschalen 75% van de tijd naar school gaan. Dat is organisatorisch ingewikkeld qua verdeling van lesdagen over leerlingen en leraren. Wanneer dit scenario opgeschaald kan worden, is het organisatorisch het eenvoudigst in één keer van 50% van de tijd naar 100% van de tijd op te schalen.
- Voor scenario 3 is geleidelijk opschalen beter werkbaar. In dat scenario gaan bepaalde groepen 100% van de tijd naar school. Opschalen is mogelijk door er telkens één groep bij te nemen. We starten waarschijnlijk met groep 1 tot en met 4. Na verloop van tijd zou groep 5 erbij kunnen komen, enzovoorts.
- Voor scenario 4 zal opschalen een keuze tussen de overige scenario's betekenen.

2.2 Voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs (exclusief het praktijkonderwijs) omvat circa 909.000 leerlingen. Voor het voortgezet onderwijs zijn 3 scenario's uitgewerkt:

Scenario 1: vanaf 11 mei gaan alle leerlingen voor 50% van de tijd naar school (909.000 leerlingen)

Scenario 2: vanaf 11 mei gaan alle leerlingen voor 25% van de tijd naar school (909.000 leerlingen)

Scenario 3: de scholen blijven gesloten, afgezien van de noodopvang en de schoolexaminering

Opschaalbaarheid van de scenario's

- Bij de keuze voor één van de drie scenario's voor het voortgezet onderwijs, moet er worden nagedacht of en zo ja hoe deze scenario's kunnen worden opgeschaald in de periode tot aan de zomervakantie. Voor alle scenario's vergt opschalen een nieuw besluit.

- In scenario 1 gaan alle leerlingen 50% van de tijd naar school. Opschaling zou betekenen dat leerlingen in plaats van 50% van de tijd 75% van de tijd naar school gaan. Dat is organisatorisch ingewikkeld qua verdeling van lesdagen over leerlingen en leraren. Wanneer dit scenario opgeschaald kan worden, is het organisatorisch het eenvoudigst in één keer van 50% van de tijd naar 100% van de tijd op te schalen.
- In scenario 2 gaan alle leerlingen 25% van de tijd naar school. Opschaling zal betekenen dat alle leerlingen 50% van de tijd naar school gaan, zoals dat nu het geval is bij scenario 1.
- Voor scenario 3 zal opschalen een keuze tussen scenario 1 en 2 betekenen.

Datum
19 april 2020

2.3 (Voortgezet) speciaal (basis) onderwijs, praktijkonderwijs en nieuwkomersonderwijs

Het speciaal onderwijs en het speciaal basisonderwijs omvat circa 68.000 leerlingen. Het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs omvat ook circa 68.000 leerlingen. Het nieuwkomersonderwijs omvat circa 17.000 leerlingen. Voor deze onderwijsvormen zijn twee scenario's uitgewerkt:

Scenario 1: vanaf 11 mei gaan alle leerlingen weer volledig naar school
Scenario 2: de scholen blijven gesloten, afgezien van de noodopvang en de schoolexaminering

Opschaalbaarheid van de scenario's

- Voor scenario 1 is opschalen niet nodig omdat alle leerlingen al 100% van de tijd naar school gaan.
- Voor scenario 2 zal opschalen een keuze voor scenario 1 betekenen. Dat vergt een nieuw besluit.

2.4 Middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs

Voor het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs is het volgende basisscenario uitgewerkt:

- Afstandsonderwijs zal ook in de komende periode zoveel mogelijk worden doorgezet. Wel kunnen specifieke onderwijsactiviteiten, zoals praktijkonderwijs dat niet online aan te bieden is en sommige vormen van examinering/tentaminering, weer op de instelling plaatsvinden.
- Dit zal gebeuren binnen geldende RIVM-richtlijnen (1,5m afstand; vaak handen wassen, etc.), onder andere door spreiding in de roostering, optimale bezetting en spreiding van gebouwen, etc. De precieze invulling zal per opleiding en instelling flink verschillen, wegens de grote variëteit aan opleidingen en gebouwen. Onderzoeksactiviteiten worden/zijn ook vormgegeven binnen geldende RIVM-richtlijnen.
- Hierbij is de verwachting dat het grootste deel van de studenten en medewerkers ook in de komende periode nog niet fysiek op de mbo- of ho-instelling aanwezig zal zijn.
- Voor het mbo en het ho hebben de instellingen al aangegeven dat het mogelijk is om de activiteiten zo te organiseren, dat dit buiten de spits kan plaatsvinden. Om het openbaar vervoer te ontlasten begint en eindigt het fysieke onderwijs niet tijdens spitsijd.

2.5 Openbare bibliotheken

Voor de openbare bibliotheken is het volgende basisscenario uitgewerkt:

Datum
19 april 2020

- Openstelling van de openbare bibliotheken voor de primaire functie: het uitlenen van media. Openstelling voor andere activiteiten (groepsbijeenkomsten, horeca) in een latere fase.
- Protocol is afgeleid van het protocol verantwoord winkelen met sectorspecifieke aanpassingen.

2.6 Evenementen

Voor evenementen is het basisscenario dat festivals, (sport)evenementen en popconcerten van meer dan 100 personen in een open ruimte waar geen of in beperkte mate zitplaatsen zijn tot 1 september 2020 verboden zijn.

3. Randvoorwaarden I: advies van het OMT

In de brief van 15 april gaf het OMT de volgende zaken aan met betrekking tot kinderopvang en het funderend onderwijs:

- Op 15 april was het nog niet mogelijk om over versoepeling van maatregelen te adviseren omdat de belasting van de zorg nog groot was. Daarnaast ontbrak er nog aanvullende informatie over de rol van kinderen in de verspreiding van COVID-19. Het OMT was van mening dat er meer achtergrondinformatie en onderbouwing nodig is om gewogen advies te kunnen geven.
- Het openen van kinderdagverblijven en basisscholen laat in de modellering nauwelijks een verschil zien in de bezetting op de IC. Hoewel er meer transmissie verwacht wordt onder basisschoolkinderen en hun ouders, leidt dit waarschijnlijk niet tot veel extra IC-opnames. Basisscholen hebben vooral lokaal invloed.
- Scholen voor voorgezet onderwijs bedienen een groter gebied en lijken 'hubs' te zijn in het netwerk van de contacten tussen kinderen. Door hun regionale karakter dragen ze meer bij aan mogelijke bovenregionale verspreiding van het virus.

PM advies 20 april

4. Randvoorwaarden II: aanpalende sectoren (kinderopvang, openbaar vervoer, openbare ruimte)

4.1 Kinderopvang

Het is logisch om bij de besluitvorming over het openen van het primair onderwijs ook na te denken over de opening van de kinderopvang. Als de kinderopvang niet open zou gaan, maar het primair onderwijs wel, zijn de positieve effecten die bereikt zouden worden voor de arbeidsproductiviteit een stuk minder groot. Het heeft dus de voorkeur om bij een (gedeeltelijke) opening van het primair onderwijs ook de kinderopvang weer te openen.

Het ministerie van SZW heeft aangegeven een sterke voorkeur voor volledige opening van het primair onderwijs te hebben. Als scholen en kinderopvang tegelijkertijd volledig openen, is dit organisatorisch het beste te regelen. Bovendien kunnen ouders weer volledig gebruik maken van de kinderopvang waardoor er geen compensatie van de eigen bijdrage meer nodig is. Bij gedeeltelijke opening van het primair onderwijs geeft het ministerie van SZW aan met grote uitvoeringsproblemen te moeten kampen, met name in de BSO. Het zou namelijk betekenen dat leerlingen alleen naar de BSO kunnen op dagen dat zij ook naar school gaan, maar die dagen mogelijk niet overeenstemmen met het contract van ouders en daardoor compensatie enorm ingewikkeld (of duur) is.

Datum
19 april 2020

4.2 Openbaar vervoer

- In het basisonderwijs vindt veel aan- en afvoer per fiets plaats. Mogelijk moeten er nog extra maatregelen worden genomen in het fietsverkeer.
- De schattingen over het gebruik van ov in het voortgezet onderwijs lopen uiteen. De meest gedetailleerde schatting komt erop uit dat 55.000 leerlingen in de zomer (ongeveer 6%) gebruik maakt van het openbaar vervoer. Een andere, grovere schatting komt op het dubbele uit.
- Leerlingen in het speciaal onderwijs maken vooral gebruik van gebruik van leerlingenvervoer dat door de gemeente wordt georganiseerd. Eventuele beperkingen in het kader van de anderhalvemetersamenleving kunnen dit vervoer bemoeilijken.
- I&W werkt aan een protocol voor fietsverkeer in samenwerking met regio's en scholen.
- Vervoerders kunnen bij een anderhalvemetersamenleving maximaal 25% van de capaciteit in de trein/ tram bieden.
- Het is mogelijk dat het openen van het voortgezet onderwijs capaciteitsproblemen oplevert voor het openbaar vervoer. Indien dit het geval is, heeft de vo sector aangeboden om leerlingen te stimuleren zo weinig mogelijk gebruik te laten maken van het ov.
- Mogelijke maatregelen om het openbaar vervoer zo veel mogelijk te ontlasten:
  - Zorg voor een zo goed mogelijke spreiding van het gebruik van openbaar vervoer
  - Moedig leerlingen aan om zo veel mogelijk op de fiets te komen
  - Indien dit niet mogelijk is, moedig ouders aan op zo veel mogelijk te halen en brengen met de auto.

4.3 Openbare ruimte en veiligheid

- Iedere verruiming van de maatregelen zorgt direct en indirect voor meer mensen die zich vaker in de openbare ruimte gaan begeven.
  - Direct: halen/ brengen , ouders onderweg en op schoolplein en bewegingen van jongeren.
  - Indirect: meer ruimte om werkzaamheden te hervatten en (gedeeltelijk) thuiswerken te vervangen door werk op locatie.
- Voor jongeren is de intelligente lockdown een grote opgave, veiligheidsregio's ondervinden hierdoor onrust en hinder veroorzaakt door jongeren, school kan bijdragen aan structuur en zinvolle tijdsbesteding.

5. Implicaties randvoorwaarden voor scenario's

Datum
19 april 2020

5.1 Primair onderwijs

- Geeft het OMT-advies voldoende duidelijkheid over de besmettelijkheid van kinderen tot en met 12 jaar om over te gaan tot (gedeeltelijke) opening van het primair onderwijs?
  - Nee →
primair onderwijs gaat niet open
OF
primair onderwijs gaat open voor groepen 5 tot en met 8 met inachtneming van 1,5 meter afstand
  - Ja → laten we de 1,5 meter los voor leerlingen onderling?
    - Nee → opening van primair onderwijs is alleen mogelijk voor groepen 5 tot en met 8 (scenario 3)
    - Ja → Gevraagd besluit: laten we de 1,5 meter los tussen leraren en leerlingen?
      - Ja → alle scenario's zijn mogelijk
      - Nee → zijn PBM een optie (vanuit medisch oogpunt voldoende veiligheid, draagvlak voor gebruik, beschikbaarheid)?
        - Ja → alle scenario's zijn mogelijk
        - Nee → opening van primair onderwijs is alleen mogelijk voor groepen 5 tot en met 8 (scenario 3)
- Moet er een maximale groepsgrootte gehanteerd worden?
  - Nee → alle scenario's zijn mogelijk
  - Ja → scenario's 2 (100% leerlingen 50% tijd) en 3 (50% leerlingen 100% tijd) zijn zeer waarschijnlijk beter uitvoerbaar voor scholen
- Impact randvoorwaarde kinderopvang
  - Scenario's 1 (volledig open) en 4 (volledig dicht) zijn mogelijk
  - Scenario's 2 (100% leerlingen 50% tijd) en 3 (50% leerlingen 100% tijd) veroorzaken grote uitvoeringsproblemen en organisatorische problemen of zijn duur vanwege doorlopen volledige compensatie

5.2 Voortgezet onderwijs

- Geeft het OMT advies voldoende duidelijkheid over de besmettelijkheid van jongeren tot 20 jaar om over te gaan tot (gedeeltelijke) opening van het voortgezet onderwijs?
  - Nee →
voortgezet onderwijs gaat niet open (scenario 3)
OF
beperkt aantal leerlingen met 1,5 meter (scenario 2, 100% leerlingen 25% tijd)
OF
wel open voor kleine groep leerlingen bijvoorbeeld pre-examen leerlingen of leerlingen die het nodig hebben om over te gaan naar een volgend leerjaar.
  - Ja → Gevraagd besluit: laten we de 1,5 meter los voor leerlingen onderling?

- Ja → Scenario 1 (100% leerlingen 50% tijd) en 2 (100% leerlingen 25% tijd) zijn mogelijk
- Nee → Scenario 2 (100% leerlingen 25% tijd) is mogelijk
- Impact randvoorwaarde openbaar vervoer
  - Als de capaciteit van het OV niet afdoende is om leerlingen die gebruik maken van OV te vervoeren → opening van scholen is niet mogelijk (scenario 3)
OF
Vo-scholen zetten zoveel mogelijk in op leerlingen per fiets
OF
Alle leerlingen die met het ov zouden moeten komen, komen niet naar school
  - Als de capaciteit afdoende is → scenario 1 (100% leerlingen 50% tijd) en 2 (100% leerlingen 25% tijd) zijn mogelijk

5.3 (Voortgezet) speciaal (basis) onderwijs, praktijkonderwijs en nieuwkomersonderwijs

- Geeft het OMT-advies voldoende duidelijkheid over de besmettelijkheid van kinderen tot en met 12 jaar en van 12-18 naar om over te gaan tot opening van deze vormen van onderwijs?
  - Nee → Gevraagd besluit: scholen gaan niet open
  - Ja → Gevraagd besluit: laten we de 1,5 meter los voor leerlingen onderling?
    - Nee → opening van scholen is niet mogelijk
    - Ja → Gevraagd besluit: laten we de 1,5 meter los tussen leraren en leerlingen?
      - Ja → scenario 1 (volledige opening) is mogelijk
      - Nee → zijn PBM een optie (vanuit medisch oogpunt voldoende veiligheid, draagvlak voor gebruik, beschikbaarheid)?
        - Ja → scenario 1 (volledige opening) is mogelijk
        - Nee → opening van scholen is niet mogelijk
- Moet er een maximale groepsgrootte gehanteerd worden?
  - Nee → scenario 1 (volledige opening) is mogelijk
  - Ja → scenario 1 (volledige opening) is misschien mogelijk
- Impact randvoorwaarde kinderopvang
  - Beide scenario's zijn mogelijk
- Impact randvoorwaarde leerlingenvervoer
  - Capaciteitsproblemen in leerlingenvervoer → opening van scholen is niet mogelijk
  - Geen capaciteitsprobleem → scenario 1 (volledige opening) is mogelijk

5.4 Middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs

- Geeft het OMT-advies ruimte om over te gaan tot het weer aanbieden van specifieke onderwijsactiviteiten, zoals praktijkonderwijs dat niet online aan te bieden is en sommige vormen van examinering/tentaminering?
  - Nee → Gevraagd besluit: instellingen gaan niet open
  - Ja → Basisscenario is mogelijk

5.5 Openbare bibliotheken

- Geeft het OMT-advies ruimte om over te gaan tot openstelling van de openbare bibliotheken voor de primaire functie?
  - Nee → Gevraagd besluit: bibliotheken gaan niet open
  - Ja → Basisscenario is mogelijk

Datum
19 april 2020

5.6 Evenementen

- Geeft het OMT-advies bevestiging van het verbod op evenementen van meer dan 100 personen tot 1 september 2020?

6. Weging van de haalbare scenario's

De haalbare scenario's worden gewogen op de vijf criteria die eerder zijn benoemd:

- gezondheid
- bijdrage aan economie/samenleving
- onderwijskundig
- praktische haalbaarheid op en rond school
- draagvlak

6.1 Primair onderwijs

SCENARIO 1 100% van de leerlingen 100% van de tijd	SCENARIO 2 100% van de leerlingen 50% van de tijd	SCENARIO 3 50% van de leerlingen 100% van de tijd	SCENARIO 4 0% van de leerlingen 0 % van de tijd
Gezondheid			
- Afhankelijk advies RIVM - In elk geval meer bewegingen door ouders vanwege halen en brengen	Afhankelijk advies RIVM Meeste wisselingen in aanwezigheid	Afhankelijk advies RIVM	
Samenleving/economie			
++ - Arbeidsproductiviteit - Voorkomen onderwijsachterstanden en negatief effect op BBP - Tegengaan psychische belasting bij ouders. Psychische belasting kan effecten hebben op de arbeidsproductiviteit bij ouders op de langere termijn.	+ -Arbeidsproductiviteit: ouders zijn productiever en kunnen daarnaast in grotere mate deelnemen aan het arbeidsproces. Dit effect wordt deels teniet gedaan wanneer er meerdere kinderen op andere dagen dan broer/zus naar school moeten - Voorkomen onderwijsachterstanden	+ / - - Arbeidsproductiviteit: ouders zijn productiever en kunnen daarnaast in grotere mate deelnemen aan het arbeidsproces. Dit effect wordt deels teniet gedaan wanneer kinderen niet of slechts deels behoren tot de groep die naar school mag. - Voorkomen onderwijsachterstanden	-- - Arbeidsproductiviteit - Voorkomen onderwijsachterstanden en negatief effect op BBP - Psychische belasting bij ouders neemt toe, heeft effecten op arbeidsproductiviteit bij ouders op de langere termijn.

Datum
19 april 2020

	<p>en negatief effect op BBP.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tegengaan psychische belasting bij ouders. Psychische belasting kan effecten hebben op de arbeidsproductiviteit bij ouders op de langere termijn. 	<p>en negatief effect op BBP</p> <p>Niet alle kinderen krijgen fysiek onderwijs waardoor hun achterstanden sterker toenemen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tegengaan psychische belasting bij ouders. Psychische belasting kan effecten hebben op de arbeidsproductiviteit bij ouders op de langere termijn. 	
Onderwijskundig			
<p>++</p> <p>Grootste positieve effect op onderwijskundig vlak want meeste onderwijstijd voor meeste leerlingen</p>	<p>+</p> <p>Positief effect maar minder dan in scenario 1</p>	<p>+/-</p> <p>Positief effect maar minder dan in scenario 1 en voor minder leerlingen dan in scenario 2</p>	<p>--</p> <p>Negatief effect, elke week langer is extra negatieve effecten, achterstanden lopen op</p>
Praktische haalbaarheid			
<p>+</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geen afstandsonderwijs meer nodig - An sich gemakkelijk want het meest back to normal - Geen noodopvang meer nodig - Voor kinderopvang het best te organiseren qua uitvoering en kosten - Hygiënemaatregelen voor grotere groep kosten meer tijd - Meer haal en breng beweging om te organiseren - Je weet niet of je voldoende capaciteit hebt i.v.m. leraren met klachten - Meer personeelsleden op school meer nodig om 1,5 meter tussen personeelsleden te organiseren 	<p>+/-</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minder haal en breng beweging om te organiseren dan in scenario 1 - Minder hygiënemaatregelen om te organiseren dan in scenario 1 - Vereist aanvankelijk meer organisatie vanwege splitsen groepen en heldere communicatie daarover - Mogelijk nog steeds afstandsonderwijs nodig, maar in mindere mate dan in scenario 3 - Combinatie met fysiek onderwijs kan lastig zijn - Je weet niet of je voldoende capaciteit hebt ivm leraren met klachten - Nog steeds ook noodopvang nodig - Voor kinderopvang zeer lastig uitvoerbaar of zeer 	<p>+/-</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vereist nog steeds afstandsonderwijs voor groepen die niet naar school mogen - Aanvankelijk makkelijker te organiseren dan scenario 2 vanwege vaste groepen die de hele week op school zijn dus minder wisselingen - Je weet niet of je voldoende capaciteit hebt ivm leraren met klachten - Nog steeds ook noodopvang nodig - Voor kinderopvang zeer lastig uitvoerbaar of zeer kostbaar 	<p>+/-</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting afstandsonderwijs in huidige vorm - Nog steeds ook noodopvang nodig

Datum
19 april 2020

	kostbaar		
Draagvlak			
+/- - Twijfel bij ouders en leraren. Risico dat ouders kinderen thuishouden of leraren die niet willen werken het grootst, wel meest duidelijke scenario - Tegengaan psychische belasting bij ouders.	+/- - Minst duidelijke scenario, meeste ruimte voor scholen eigen invulling kan aanvankelijk voor onduidelijkheid zorgen, geleidelijke opbouw waar deel van leraren en ouders om vraagt. Aanname: kleinere groepen is minder risico op thuisblijven - Tegengaan psychische belasting bij ouders	+/- - Redelijk duidelijk scenario, geleidelijke opbouw waar deel van leraren en ouders om vraagt. Aanname: kleinere groepen is minder risico op thuisblijven - Tegengaan psychische belasting bij ouders	+/- - Geeft voor het gevoel meeste veiligheid. Tegelijkertijd willen ook veel mensen opening. - Psychische belasting bij ouders neemt toe.

6.2 Voortgezet onderwijs

SCENARIO 1 100% van de leerlingen 50% van de tijd	SCENARIO 2 100% van de leerlingen 25% van de tijd	SCENARIO 3 Scholen blijven dicht
Gezondheid		
Afhankelijk advies RIVM	Afhankelijk advies RIVM	
Samenleving/ economie		
++ - Arbeidsproductiviteit: Ouders zijn productiever en kunnen daarnaast in grotere mate deelnemen aan het arbeidsproces. - Voorkomen onderwijsachterstanden Onderwijsachterstanden worden het meest beperkt met deze optie. Achterstanden leiden tot mogelijk lager niveau van de uiteindelijke uitstroom of een latere uitstroom. Dit heeft negatieve effecten voor het BBP. - Tegengaan psychische belasting bij ouders. Psychische belasting kan effecten hebben op de arbeidsproductiviteit bij ouders op de langere termijn.	+ - Arbeidsproductiviteit Ouders zijn productiever en kunnen daarnaast in grotere mate deelnemen aan het arbeidsproces. Dit effect is minder groot dan in scenario 1 omdat leerlingen minder fysiek onderwijs volgen. - Voorkomen onderwijsachterstanden Achterstanden leiden tot mogelijk lager niveau van de uiteindelijke uitstroom of een latere uitstroom. Dit heeft negatieve effecten voor het BBP. Onderwijsachterstanden worden minder beperkt dan met scenario 1. - Tegengaan psychische belasting bij ouders. Psychische belasting kan	-- - Arbeidsproductiviteit - Voorkomen onderwijsachterstanden - Psychische belasting bij ouders neemt toe, heeft effecten op arbeidsproductiviteit bij ouders op de langere termijn.

	effecten hebben op de arbeidsproductiviteit bij ouders op de langere termijn.	
Onderwijskundig		
++ -Grootste positieve effect op onderwijskundig vlak want alle leerlingen volgen voor de helft van de tijd fysiek onderwijs. - Doordat er 50% onderwijstijd wordt gegeven, kan het lastig worden om de kern van alle vakken te behandelen.	+ -Minder groot positief effect op onderwijskundig vlak dan scenario 1. Leerlingen krijgen voor 25% van de tijd fysiek onderwijs. - Doordat er 25% onderwijstijd wordt gegeven, kan het lastig worden om de kern van alle vakken te behandelen.	-- Met afstandsonderwijs kan niet dezelfde kwaliteit bereikt worden als in de reguliere onderwijsinrichting.
Praktische haalbaarheid		
-- - Vereist aanvankelijk meer organisatie vanwege het splitsen van groepen en heldere communicatie daarover. - Het splitsen van de groepen zal mogelijk rooster technische problemen opleveren. - Afstandsonderwijs is mogelijk praktisch niet haalbaar door dubbele belasting docenten. - Het meeste gebruik van het openbaar vervoer door leerlingen. - Je weet niet of je voldoende capaciteit hebt ivm leraren met klachten	- - Vereist aanvankelijk meer organisatie vanwege het splitsen van groepen en heldere communicatie daarover. - Het splitsen van de groepen zal mogelijk rooster technische problemen opleveren. - Afstandsonderwijs is mogelijk praktisch niet haalbaar door dubbele belasting docenten. - Minder gebruik van het openbaar vervoer door leerlingen dan scenario 1. - Je weet niet of je voldoende capaciteit hebt ivm leraren met klachten	+/- Voortzetting afstandsonderwijs in huidige vorm.
Draagvlak		
+/- - Wisselend, wel gefaseerd opengaan waar deel leraren en ouders om vraagt. - Risico dat ouders kinderen thuishouden of leraren die niet willen werken het grootst. - Uitlegbaarheid: hoe verhoudt het aantal leerlingen in grote scholen zich tot de maatregel om evenementen af te lassen? Tegengaan psychische belasting bij ouders.	+/- - Wisselend, wel gefaseerd opengaan waar deel leraren en ouders om vraagt. -Risico dat ouders kinderen thuishouden of leraren niet willen werken minder groot doordat het aantal leerlingen dat tegelijk op school is, lager is [aannname]. - Uitlegbaarheid: hoe verhoudt het aantal leerlingen in grote scholen zich tot de maatregel om evenementen af te lassen? Minder van toepassing dan bij scenario 1. Tegengaan psychische belasting bij ouders.	+/- - Geeft voor het gevoel meeste veiligheid. Tegelijkertijd willen ook veel mensen opening. - Psychische belasting bij ouders neemt toe.

6.3 (Voortgezet) speciaal (basis) onderwijs, praktijkonderwijs en nieuwkomersonderwijs

Datum
19 april 2020

SCENARIO 1 Scholen volledig open	SCENARIO 2 Scholen blijven gesloten
Gezondheid	
Afhankelijk advies RIVM	Minste risico
Economie/samenleving	
<p>++</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbeidsproductiviteit - Voorkomen onderwijsachterstanden en negatief effect op BBP - Tegengaan psychische belasting bij ouders. Psychische belasting kan effecten hebben op de arbeidsproductiviteit bij ouders op de langere termijn. 	<p>--</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbeidsproductiviteit - Voorkomen onderwijsachterstanden en negatief effect op BBP Psychische belasting bij ouders neemt toe, heeft effecten op arbeidsproductiviteit bij ouders op de langere termijn.
Onderwijskundig	
<p>++</p> <p>Grootste effect op onderwijskundig vlak want volledige onderwijstijd voor alle leerlingen</p>	<p>--</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kwetsbare leerlingen lopen het grootste risico op achterstanden als scholen gesloten zijn. Effectiviteit van afstandsonderwijs voor deze groep is twijfelachtig. - Elke week langer is extra negatieve effecten, achterstanden lopen op.
Praktische haalbaarheid	
<p>+</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrij goed omdat onderwijs altijd al in kleine groepen gegeven wordt. - Organiseerbaarheid van leerlingenvervoer is aandachtspunt. - Je weet niet of je voldoende capaciteit hebt ivm leraren met klachten - Haalbaarheid ook afhankelijk van door RIVM voorgeschreven hygiënemaatregelen. - Geen afstandsonderwijs meer nodig. - Geen noodopvang meer nodig 	<p>--</p> <p>Afstandsonderwijs is voor deze groepen over het algemeen lastig vanwege specifieke behoeften.</p>
Draagvlak	
<p>+</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het algemeen lijkt er draagvlak voor onderwijs voor kwetsbaarste leerlingen. - Onbekend of er draagvlak is onder docenten in deze vormen van onderwijs. - Tegengaan psychische belasting bij ouders. 	<p>-</p> <ul style="list-style-type: none"> - Psychische belasting bij ouders neemt toe.

6.4 Middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs

Er van uitgaande dat RIVM-richtlijnen aangehouden worden is het voor instellingen in het middelbaar en hoger onderwijs niet goed mogelijk om van de ene op de andere terug te schakelen naar volledig fysiek onderwijs. Tegelijkertijd is het wenselijk dat voor sommige activiteiten meer ruimte komt. Het gaat dan

om onderwijsactiviteiten die niet online aangeboden kunnen worden. Vanuit onderwijskundig perspectief is het van belang dat deze activiteiten toch doorgang kunnen vinden, uiteraard met in achtneming van de richtlijnen van het RIVM. Het gaat dan om het organiseren van delen van praktijkonderwijs of bepaalde examens/tentaminering. Het organiseren van deze activiteiten met inachtneming van 1,5 meter afstand is mogelijk. Onderwijskundig levert dit dan ook een positief effect op als deze activiteiten weer toegestaan worden.

Datum
19 april 2020

6.5 Bibliotheken

Het openen van bibliotheken voor de primaire functie (het uitlenen van media) is met inachtneming van de richtlijnen van het RIVM praktisch haalbaar.

6.6 Evenementen

Voor festivals, (sport)evenementen en popconcerten van meer dan 100 personen in een open ruimte waar geen of in beperkte mate zitplaatsen zijn, is het onmogelijk om de 1,5 m op een veilige manier te organiseren. Duidelijkheid voor de betrokken sectoren en publiek is belangrijk, ook om zoveel mogelijk te voorkomen dat er kosten in de voorbereiding worden gemaakt of publiek niet zal durven te komen met verliezen als gevolg.

7. Juridische consequenties

Handhaving

NB: Bij de NCTV is aangegeven dat het voor de onderwijssector wenselijk zou zijn in het kader van deze protocollen de term "handhaving" te vermijden.

Bij het onderwijs spelen verschillende partijen een rol in de uitvoering en handhaving:

- Werkgevers in de vorm van besturen zijn verantwoordelijk voor groeps grootte en zorg voor personeel, etc. De onderwijsinspectie ziet hier op toe
- Op de arbeidsomstandigheden ziet de Inspectie SZW toe
- In deze coronasituatie is er ook een rol voor de veiligheidsregio

Wij stellen voor dat op basis van zorgen en signalen contact kan worden opgenomen met de onderwijsinspectie. Zij zijn bereid hiervoor een loketfunctie te vervullen. Zij zullen dan beoordelen wat er speelt en zorgen voor een warme verwijzing naar de desbetreffende dienst die hier verantwoordelijk voor is (zijzelf, inspectie SZW of veiligheidsregio). Dit voorkomt dat signalen of zorgen tussen wal en schip vallen.

Protocollen

De protocollen voor de verschillende sectoren vereisen goedkeuring door MBVOM dan wel MOCW. [PM nog aanvullen op basis van notitie WJZ o.a. over juridische status protocollen]

Noodverordening

De noodverordening zal naar aanleiding van deze besluitvorming moeten worden aangevuld. [PM nog aanvullen op basis van notitie WJZ]

PM notitie WJZ

- Kunnen we scholen dwingen open te gaan?
- Leerplicht?

Datum
19 april 2020

8. Communicatie in persconferentie 21 april

Welke uitspraken moeten worden gedaan in de persconferentie van 21 april?

- Wat zegt het RIVM over de gezondheidsrisico's voor leerlingen, docenten en ouders/gezinnen?
- Wat betekent dat voor het al dan niet handhaven van 1,5 meter afstand tussen kinderen (onder en boven 12 jaar) onderling en tussen kinderen en volwassenen?
- Voor welke scenario's wordt gekozen?
- Welke besluiten volgen daaruit (zie paragraaf 6 hierboven).
- Wat wordt er centraal voorgeschreven en wat mogen scholen zelf bepalen?
- Welke protocollen gelden en waar kunnen scholen terecht met vragen?
- Wanneer en op basis waarvan wordt besloten over vervolgstappen?
- Wat is het besluit over bibliotheken?
- Wat is het besluit over evenementen?

9. Vervolgproces

Maandag

- In de loop van de dag OMT-advies
- 10.00u: overleg met [REDACTED]
- 10.30u: overleg met SZW, I&W en VWS
- 13.00u: overleg met NCTV

N.a.v. OMT-advies op de dag overleg met M/DGPV voor consequenties

Dinsdag

- Dagstart
- IAO
- ICCB
- MCCb
- Persconferentie
- Overleg met de bonden en de raden
- Bestuurlijk overleg PO/VO

Woensdag

- Bestuurlijke overleg KO
- Overleg met cultuur, MBO en HO
- Evt. ambtelijk vervolgoverleg over praktische invulling besluit
- Opstellen kamerbrief

BIJLAGE: UITWERKING BESLISPUNTEN VAN HAALBARE SCENARIO'S Datum
19 april 2020**1 Primair onderwijs**

SCENARIO 1 100% van de leerlingen 100% van de tijd	SCENARIO 2 100% van de leerlingen 50% van de tijd	SCENARIO 3 50% van de leerlingen 100% van de tijd	SCENARIO 4 0% van de leerlingen 0 % van de tijd
Alle leerlingen gaan de hele week naar school	Alle leerlingen gaan de helft van de tijd naar school	Alle leerlingen van groep 1 tot en met 4 gaan de hele week naar school. Alle leerlingen van groep 5 tot en met 8 krijgen afstandsonderwijs OF Alle leerlingen van groep 5 tot en met 8 gaan naar school. Alle leerlingen van groep 1 tot en met 4 krijgen afstandsonderwijs	Alle leerlingen gaan niet naar school en krijgen afstandsonderwijs
	Scholen beslissen zelf hoe zij de 50% onderwijstijd inrichten, waarbij wel uit wordt gegaan van hele dagen onderwijs		
PM Onderwijsinhoudelijk wat willen we verplichten?			
Afstand			
Tussen leerlingen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden	Tussen leerlingen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden	Tussen leerlingen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden	
Tussen personeelsleden en leerling hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden	Tussen personeelsleden en leerling hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden	Tussen personeelsleden en leerling hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden	
Tussen personeelsleden onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden	Tussen personeelsleden onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden	Tussen personeelsleden onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden	
Hygiëne			
Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zo veel mogelijk worden nageleefd	Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zo veel mogelijk worden nageleefd	Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zo veel mogelijk worden nageleefd	
Er gelden géén aanvullende	Er gelden géén aanvullende	Er gelden géén aanvullende	

Datum
19 april 2020

hygiënemaatregelen	hygiënemaatregelen	hygiënemaatregelen	
OF	OF	OF	
Er gelden de volgende aanvullende hygiënemaatregelen	Er gelden de volgende aanvullende hygiënemaatregelen	Er gelden de volgende aanvullende hygiënemaatregelen	
Groepsgrootte			
Er geldt geen maximale groepsgrootte	Er geldt geen maximale groepsgrootte	Er geldt geen maximale groepsgrootte	
	OF	OF	
	Er geldt een maximale groepsgrootte van [PM] leerlingen	Er geldt een maximale groepsgrootte van [PM] leerlingen	
	OF	OF	
	Er geldt een maximale groepsgrootte en een vast cohort van [PM] leerlingen	Er geldt een maximale groepsgrootte en een vast cohort van [PM] leerlingen	
	Deze groepsgrootte geldt tijdens de lessen én in de pauzes	Deze groepsgrootte geldt tijdens de lessen én in de pauzes	
Groepsactiviteiten zoals schoolreisjes, vieringen en excursies gaan niet door	Groepsactiviteiten zoals schoolreisjes, vieringen en excursies gaan niet door	Groepsactiviteiten zoals schoolreisjes, vieringen en excursies gaan niet door	
Personeelsleden			
Personeelsleden dragen persoonlijke beschermingsmiddelen, namelijk [PM]	Personeelsleden dragen persoonlijke beschermingsmiddelen, namelijk [PM]	Personeelsleden dragen persoonlijke beschermingsmiddelen, namelijk [PM]	
OF	OF	OF	
Personeelsleden dragen géén persoonlijke beschermingsmiddelen	Personeelsleden dragen géén persoonlijke beschermingsmiddelen	Personeelsleden dragen géén persoonlijke beschermingsmiddelen	
Onderwijs-zorg			
Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp kan weer worden opgestart	Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp kan weer worden opgestart	Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp kan weer worden opgestart	
OF	OF	OF	
Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld	Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld	Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld	

Datum
19 april 2020

ambulante jeugdhulp wordt nog niet opgestart	ambulante jeugdhulp wordt nog niet opgestart	ambulante jeugdhulp wordt nog niet opgestart	
Personen die de zorg in de school verlenen dragen persoonlijke beschermingsmiddelen en houden te allen tijde 1,5 meter afstand tot personeelsleden	Personen die de zorg in de school verlenen dragen persoonlijke beschermingsmiddelen en houden te allen tijde 1,5 meter afstand tot personeelsleden	Personen die de zorg in de school verlenen dragen persoonlijke beschermingsmiddelen en houden te allen tijde 1,5 meter afstand tot personeelsleden	
Ouders			
Ouders/verzorgers komen niet op het schoolplein of in de school	Ouders/verzorgers komen niet op het schoolplein of in de school	Ouders/verzorgers komen niet op het schoolplein of in de school	
Kinderen worden door maximaal één volwassene opgehaald	Kinderen worden door maximaal één volwassene opgehaald	Kinderen worden door maximaal één volwassene opgehaald	
Scholen zorgen ervoor dat er gespreide breng- en haaltijden worden ingesteld	Scholen zorgen ervoor dat er gespreide breng- en haaltijden worden ingesteld	Scholen zorgen ervoor dat er gespreide breng- en haaltijden worden ingesteld	
Afstandsonderwijs			
Afstandsonderwijs is niet meer nodig OF Afstandsonderwijs is niet meer nodig maar wordt voortgezet voor leerlingen in de risicogroepen die niet naar school kunnen	Afstandsonderwijs wordt in beperktere vorm voortgezet op dagen dat leerlingen niet op school zijn	Afstandsonderwijs wordt voortgezet voor leerlingen die geen fysiek onderwijs krijgen	Afstandsonderwijs wordt voortgezet in de huidige vorm
Ziekte			
Kinderen en personeelsleden met klachten blijven thuis	Kinderen en personeelsleden met klachten blijven thuis	Kinderen en personeelsleden met klachten blijven thuis	Personeelsleden met klachten komen niet naar school
Van kinderen wordt de temperatuur gemeten	Van kinderen wordt de temperatuur gemeten	Van kinderen wordt de temperatuur gemeten	
Er komen testen beschikbaar voor personeelsleden	Er komen testen beschikbaar voor personeelsleden	Er komen testen beschikbaar voor personeelsleden	
Als een kind ziek wordt, wordt het direct door een ouder opgehaald	Als een kind ziek wordt, wordt het direct door een ouder opgehaald	Als een kind ziek wordt, wordt het direct door een ouder opgehaald	
Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs	Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs	Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs	

Datum
19 april 2020

OF Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	OF Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	OF Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	
Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs	Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs	Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs	
OF Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	OF Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	OF Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	
Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen niet naar school	Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen niet naar school	Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen niet naar school	Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen niet naar school
OF Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen naar school	OF Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen naar school	OF Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen naar school	
Communicatie			
Er worden infographics beschikbaar gesteld die in scholen opgehangen dienen te worden.	Er worden infographics beschikbaar gesteld die in scholen opgehangen dienen te worden.	Er worden infographics beschikbaar gesteld die in scholen opgehangen dienen te worden.	

2 Voortgezet onderwijs

SCENARIO 1 100% van de leerlingen 50% van de tijd	SCENARIO 2 100% van de leerlingen 25% van de tijd	SCENARIO 3 Scholen blijven gesloten
Alle leerlingen gaan de helft van de reguliere onderwijstijd naar school	Alle leerlingen gaan een kwart van de reguliere onderwijstijd naar school	Alle leerlingen gaan niet naar school en krijgen afstandsonderwijs (behoudens schoolexamens)

Datum
19 april 2020

Scholen beslissen zelf hoe zij de 50% onderwijstijd inrichten, waarbij wel uit wordt gegaan van hele dagen onderwijs	Scholen beslissen zelf hoe zij de 25% onderwijstijd inrichten, waarbij wel uit wordt gegaan van hele dagen onderwijs	
PM Onderwijsinhoudelijk wat willen we verplichten? Kern van alle vakken wordt gegeven	PM Onderwijsinhoudelijk wat willen we verplichten? Kern van alle vakken wordt gegeven	
Afstand		
Tussen leerlingen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden	Tussen leerlingen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden OF Tussen leerlingen onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden	
Tussen personeelsleden en leerling hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden OF Tussen personeelsleden en leerling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard te worden	Tussen personeelsleden en leerling hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden OF Tussen personeelsleden en leerling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard te worden	
Tussen personeelsleden onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden	Tussen personeelsleden onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden	
Hygiëne		
Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zo veel mogelijk worden nageleefd	Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zo veel mogelijk worden nageleefd	
Er gelden géén aanvullende hygiënemaatregelen OF Er gelden de volgende aanvullende hygiënemaatregelen	Er gelden géén aanvullende hygiënemaatregelen OF Er gelden de volgende aanvullende hygiënemaatregelen	
Groepsgrootte		
Er geldt geen maximale groepsgrootte OF Er geldt een maximale groepsgrootte van [PM] leerlingen OF Er geldt een maximale groepsgrootte en	Er geldt geen maximale groepsgrootte OF Er geldt een maximale groepsgrootte van [PM] leerlingen OF Er geldt een maximale groepsgrootte en	

Datum
19 april 2020

er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van een vast cohort van [PM] leerlingen	er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van een vast cohort van [PM] leerlingen	
Deze groepsmaat geldt tijdens de lessen én in de pauzes	Deze groepsmaat geldt tijdens de lessen én in de pauzes	
De invulling van het splitsen van groepen wordt aan de scholen zelf overgelaten.	De invulling van het splitsen van groepen wordt aan de scholen zelf overgelaten.	
Alle groepsactiviteiten vervallen	Alle groepsactiviteiten vervallen	
Personeelsleden		
Personeelsleden dragen persoonlijke beschermingsmiddelen, namelijk [PM]	Personeelsleden dragen persoonlijke beschermingsmiddelen, namelijk [PM]	
OF	OF	
Personeelsleden dragen géén persoonlijke beschermingsmiddelen	Personeelsleden dragen géén persoonlijke beschermingsmiddelen	
Onderwijs-zorg		
Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp kan weer worden opgestart	Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp kan weer worden opgestart	
OF	OF	
Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp wordt nog niet opgestart	Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp wordt nog niet opgestart	
Personen die de zorg in de school verlenen dragen persoonlijke beschermingsmiddelen en houden te allen tijde 1,5 meter afstand tot personeelsleden	Personen die de zorg in de school verlenen dragen persoonlijke beschermingsmiddelen en houden te allen tijde 1,5 meter afstand tot personeelsleden	
Begin en eindtijden		
De begin en eindtijden van de lessen worden gespreid, zodat de belasting op het openbaar vervoer niet op hetzelfde moment plaatsvindt.	De begin en eindtijden van de lessen worden gespreid, zodat de belasting op het openbaar vervoer niet op hetzelfde moment plaatsvindt.	
Afstandsonderwijs		
Afstandsonderwijs wordt in beperktere vorm voortgezet op dagen dat leerlingen niet op school zijn	Afstandsonderwijs wordt in beperktere vorm voortgezet op dagen dat leerlingen niet op school zijn	Afstandsonderwijs wordt voortgezet in de huidige vorm
Ziekte		
Leerlingen en personeelsleden met klachten komen niet naar school	Leerlingen en personeelsleden met klachten komen niet naar school	Personeelsleden met klachten komen niet naar school
Van leerlingen wordt de temperatuur gemeten	Van leerlingen wordt de temperatuur gemeten	

Datum
19 april 2020

OF Van leerlingen wordt de temperatuur niet gemeten	OF Van leerlingen wordt de temperatuur niet gemeten	
Er komen testen beschikbaar voor personeelsleden OF Er komen geen testen beschikbaar voor personeelsleden	Er komen testen beschikbaar voor personeelsleden OF Er komen geen testen beschikbaar voor personeelsleden	
Als een leerling ziek wordt, gaat hij/zij direct naar huis	Als een leerling ziek wordt, gaat hij/zij direct naar huis	
Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs OF Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs EN/OF Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	
Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs OF Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs OF Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	
Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen niet naar school OF Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen naar school	Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen niet naar school OF Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen naar school	Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen niet naar school
Communicatie		
Er worden infographics beschikbaar gesteld die in scholen opgehangen dienen te worden.	Er worden infographics beschikbaar gesteld die in scholen opgehangen dienen te worden.	

3 (Voortgezet) speciaal (basis) onderwijs, praktijkonderwijs en nieuwkomersonderwijs

Datum
19 april 2020

<p align="center">SCENARIO 1 Scholen volledig open</p>	<p align="center">SCENARIO 2 Scholen blijven gesloten</p>
Alle leerlingen gaan de hele week naar school	Alle leerlingen gaan niet naar school en krijgen afstandsonderwijs
PM Onderwijsinhoudelijk wat willen we verplichten?	
Afstand	
Tussen leerlingen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden	
Tussen personeelsleden en leerling hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden	
Tussen personeelsleden onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden	
Hygiëne	
Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zo veel mogelijk worden nageleefd, maar het is aanvaardbaar dat deze niet strikt gehandhaafd kunnen worden gezien de specifieke beperkingen en behoeften van de leerlingen.	
Er gelden géén aanvullende hygiënemaatregelen	
OF	
Er gelden de volgende aanvullende hygiënemaatregelen [PM]	
Groepsgrootte	
Er geldt geen maximale groepsgrootte	
Groepsactiviteiten zoals schoolreisjes, vieringen en excursies gaan niet door	
Personeelsleden	
Personeelsleden dragen géén persoonlijke beschermingsmiddelen	
OF	
Personeelsleden dragen persoonlijke beschermingsmiddelen, namelijk [PM]	
Onderwijs-zorg	
Er gelden geen aanvullende maatregelen in het geval zorg en fysiek contact nodig zijn	
OF	
Er gelden aanvullende maatregelen in het geval zorg en fysiek contact nodig zijn, namelijk [PM].	
Ouders	
Ouders/verzorgers komen niet op het schoolplein of in de school	
Kinderen worden door maximaal één volwassene opgehaald	
Vervoer	
De gemeente organiseert het leerlingvervoer voor kinderen in het speciaal onderwijs op de reguliere wijze	
Er is geen maximum aantal kinderen in het leerlingvervoer	

Datum
19 april 2020

OF Er is een maximum aantal kinderen in het leerlingenvervoer	
Afstandsonderwijs	
Afstandsonderwijs is niet meer nodig OF Afstandsonderwijs is niet meer nodig maar wordt voortgezet voor kwetsbare leerlingen die niet naar school kunnen	Afstandsonderwijs wordt in de huidige vorm voortgezet
Ziekte	
Kinderen en personeelsleden met klachten blijven thuis Van kinderen wordt de temperatuur gemeten Er komen testen beschikbaar voor personeelsleden Als een kind ziek wordt, wordt het direct door een ouder opgehaald	Personeelsleden met klachten blijven thuis
Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs OF Leerlingen die behoren tot een risicogroep zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	
Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn vrijgesteld van fysiek onderwijs OF Leerlingen van wie gezinsleden tot de risicogroep behoren zijn niet vrijgesteld van fysiek onderwijs	
Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen niet naar school OF Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen naar school	Personeelsleden die in de risicogroep vallen komen niet naar school
Communicatie	
Er worden infographics beschikbaar gesteld die in scholen opgehangen dienen te worden.	

4 Middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs

Datum
19 april 2020

BASISSCENARIO Instellingen open voor specifieke onderwijsactiviteiten	ALTERNATIEF SCENARIO Instellingen blijven gesloten
Studenten volgen specifieke onderwijsactiviteiten, zoals praktijkonderwijs dat niet online aan te bieden is en sommige vormen van examinering/tentaminering	Alle studenten gaan niet naar de instelling en krijgen afstandsonderwijs
Richtlijnen	
De RIVM-richtlijnen op het gebied van hygiëne worden gehandhaafd	
Iedereen houdt te allen tijd 1,5 meter afstand tot elkaar	
Er gelden géén aanvullende maatregelen	
OF	
Er gelden de volgende aanvullende maatregelen [PM]	
Een student gaat niet naar de instelling bij Corona-infectie of bij Corona-infectie van een gezinslid, of huisgenoot	

5 Openbare bibliotheken

BASISSCENARIO Openstelling van de openbare bibliotheken voor primaire functie	ALTERNATIEF SCENARIO Bibliotheken blijven gesloten
Bibliotheken worden opengesteld voor de primaire functie: het uitlenen van media.	Bibliotheken blijven gesloten.
Richtlijnen	
De RIVM-richtlijnen worden gehandhaafd	
Iedereen houdt te allen tijde 1,5 meter afstand tot elkaar	
Het protocol is afgeleid van het protocol verantwoord winkelen met sectorspecifieke aanpassingen zoals: het hanteren van een maximum aantal bezoekers en het werken met een systeem van toegangsitems zoals mandjes	
Er gelden géén aanvullende maatregelen	
OF	
Er gelden de volgende aanvullende maatregelen [PM]	